Kommerskollegium
National Board of Trade Sweden

Enheten för handel och säkerhet
Norea Marklund

YTTRANDE
2026-10-27 Dnr 2026/01562-2

Justitiedepartementet

Kommerskollegiums yttrande över betänkandet Ett nytt regelverk för granskning av utländsk finansiering av trossamfund och andra verksamheter (SOU 2026:42)

Er referens Ju2026/01599.

Kommerskollegiums uppdrag

Kommerskollegium ansvarar för frågor som rör utrikeshandel, EU:s inre marknad och handelspolitik. Kommerskollegiums uppdrag är att verka för frihandel. Det innebär att vi verkar för fri rörlighet på den inre marknaden och för liberaliseringar av handeln mellan EU och omvärlden samt globalt.

Sammanfattning

Kommerskollegium instämmer i utredningens bedömning att granskningssystemet enbart ska ta sikte på sådan utländsk finansiering som kan skada svenska säkerhetsintressen och inte vara mer ingripande än vad som är nödvändigt. För att värna den fria rörligheten för kapital samt säkerställa en förutsebar tillämpning föreslår vi att en lagstadgad tidsfrist för granskningsmyndighetens prövning införs. Vi anser också att rekvisiten för förbud mot utländsk finansiering kan förtydligas i förhållande till närliggande lagstiftning. Vidare föreslår vi att förhållandet till internationella sanktioner bör klargöras, särskilt vad gäller sanktionsbrott och ansvarsfördelningen mellan berörda myndigheter. Slutligen föreslår vi även att Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) ska omfattas av anmälningsplikten vid misstanke om sanktionsbrott enligt 12 § lagen (2025:327) om internationella sanktioner.

Utredningens utgångspunkter

Vi tillstyrker de utgångspunkter som utredningen föreslår ska ligga till grund för det nya förslaget, och då särskilt följande:

- utländsk finansiering är i grunden legitim och regleringen ska begränsas till problematiska överföringar och inte vara mer ingripande än nödvändigt,
- den fria rörligheten för kapital utgör en viktig förutsättning för att EU:s inre marknad ska fungera väl, och
- befintligt granskningssystem enligt lagen (2023:560) om granskning av utländska direktinvesteringar hanterar inte alla risker med utländsk finansiering till trossamfund och andra religiösa verksamheter.

Avsnitt 10.9 - Granskningsmyndighetens prövning

En lagstadgad tidsfrist bör övervägas

Kommerskollegium instämmer i utredningens bedömning att granskningssystemet enbart ska ta sikte på sådan utländsk finansiering som kan skada svenska säkerhetsintressen och inte vara mer ingripande än vad som är nödvändigt. Samtidigt är det viktigt att värna Sveriges öppenhet mot omvärlden och det internationella utbyte som bidrar till svensk tillväxt och välfärd. Ett granskningssystem behöver därför vara tydligt, förutsebart och rättssäkert.

För att öka förutsebarheten i det föreslagna systemet bör utredningen överväga en lagstadgad tidsfrist för myndighetens granskning. I dagsläget hänvisar utredningen endast till det allmänna kravet på skyndsam handläggning enligt 9 § förvaltningslagen (s. 468). Samtidigt konstateras i utredningen att eftersom mottagaren inte får ta emot finansieringen förrän beslut har fattats är det av särskild vikt att ärendet handläggs skyndsamt. Som en jämförelse gäller enligt lag (2023:560) om granskning av utländska direktinvesteringar en tidsfrist på 25 arbetsdagar för den initiala prövningen och en tidsfrist på tre månader för att fatta beslut i ärendet, med möjlighet till förlängning om det föreligger särskilda skäl.[1] Dessa tidsfrister skulle kunna tjäna som utgångspunkt för hur lång en tidsfrist för granskning bör vara även i detta fall.

Skillnader i rekvisit jämfört med närliggande lagstiftning

Kommerskollegium noterar att det föreslagna rekvisitet för förbud mot utländsk finansiering skiljer sig från motsvarande rekvisit i närliggande lagstiftning. Enligt 12 § i förslaget ska ett mottagande av utländsk finansiering förbjudas om det *kan inverka skadligt* på Sveriges säkerhet eller på allmän ordning i Sverige. Detta skiljer sig från motsvarande bestämmelse i lagen (2023:560) om granskning av utländska

[1] Vi har med detta förslag även beaktat den nya förordningen 2026/1386 om granskning av utländska investeringar i unionen och om upphävande av förordning (EU) 2019/452.

direktinvesteringar, där det i 20 § anges att en utländsk direktinvestering i skyddsvärd verksamhet ska förbjudas, *om det är nödvändigt* för att förebygga skadlig inverkan på Sveriges säkerhet eller på allmän ordning eller allmän säkerhet i Sverige.

I författningskommentaren (s. 473) anges att risken ska vara konkret och påvisbar och att en abstrakt eller hypotetisk risk inte är tillräcklig. Detta kan jämföras med rekvisitet *kan antas* i lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation, som åtminstone språkligt antyder en högre risktröskel än *kan inverka skadligt*. Mot bakgrund av författningskommentaren är det dock inte tydligt om någon materiell skillnad avses.

Kommerskollegium anser att det bör klargöras om det är avsett att skillnaderna i rekvisit ska innebära olika risktrösklar och bedömningar. Om någon materiell skillnad *inte* är avsedd bör den etablerade terminologin i närliggande lagstiftning användas istället. Om en annan bedömning däremot är avsedd bör detta tydligt framgå och motiveras. En enhetlig och tydlig utformning av rekvisiten bidrar till att säkerställa rättssäkerhet och förutsebarhet vid tillämpningen.

Avsnitt 10.11 - Förbud mot att ta emot utländsk finansiering

Förtydliga förhållandet till internationella sanktioner

Vi noterar att granskningsmyndigheten bland annat har att beakta om finansiären är föremål för internationella sanktioner eller har kopplingar till aktörer som är det (s. 473-474). Vi anser därför att förhållandet mellan sanktionsregelverket och det nya förslaget bör förtydligas, särskilt med tanke på att överträdelser av sanktionsregelverket är kriminaliserat enligt lagen (2025:327) om internationella sanktioner (sanktionslagen). Om en finansiär exempelvis är föremål för frysning av tillgångar kan själva överföringen redan vara förbjuden enligt sanktionsregelverket. En överträdelse kan då medföra straffansvar enligt sanktionslagen. I förslaget beskrivs däremot finansiärens kopplingar till sanktioner endast som en omständighet bland flera i granskningsmyndighetens samlade riskbedömning. Vi anser därför att förhållandet mellan sanktionsregelverket och det nya förslaget bör förtydligas. Det bör särskilt framgå att ett godkännande enligt den föreslagna lagen inte innebär ett ställningstagande till om mottagandet är tillåtet enligt internationella sanktioner. Det bör även säkerställas att ansvarsfördelningen och informationsutbytet mellan granskningsmyndigheten och behöriga myndigheter på sanktionsområdet är tydliga.

MUCF bör omfattas av anmälningsplikt för sanktionsbrott

Vidare gäller enligt 12 § sanktionslagen anmälningsplikt för ett stort antal myndigheter vid misstanke om sanktionsbrott. Vi föreslår att Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) också ska ingå bland de myndigheter som har anmälningsplikt för sanktionsbrott.

Ärendet har avgjorts av enhetschef för enheten för handel och säkerhet, Pernilla Trägårdh i närvaro av utredare Norea Marklund, föredragande. I den slutliga handläggningen har även utredaren Jonas Hallberg deltagit.